ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΟ Γ΄ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΒΙΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Η θεματική του συνεδρίου

Το Γ' Διεθνές Συνέδριο Βιοτεχνολογίας που λαμβάνει χώρα στο ***Αθηναϊς*** στην Αθήνα **5, 6 και 7 Οκτωβρίου** οργανώνεται από την Αστική Εταιρεία Βιοτεχνολογίας και Βιοεπιστημών Ελλάδος, την BIO (την διεθνή Οργάνωση Βιομηχανιών Βιοτεχνολογίας), τη EuropaBio (την ευρωπαϊκή Ένωση των Βιομηχανιών Βιοτεχνολογίας) και την Ένωση Βιοτεχνολογίας Ελλάδος.[1]

Το συνέδριο έχει τρεις βασικές θεματικές, μία κάθε μέρα: Η πρώτη αφορά στην «πράσινη» και τη «λευκή» βιοτεχνολογία (γεωργοκτηνοτροφία, φυτά)**, η δεύτερη αφορά στις εφαρμογές της βιοτεχνολογίας στην ιατρική, η τρίτη στη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, καθώς και στην επιχειρηματική συνεργασία στον βιοτεχνολογικό τομέα.**

Η κύρια διοργανώτρια εταιρεία (ΕΒΕ) θεσπίζει και δύο βραβεία (συμβολικά βραβεία, αφού έχουν έπαθλο 1000 και 5000 ευρώ το καθένα – ψίχουλα δηλαδή). Το πρώτο απονέμεται σε όποιον κάνει την καλύτερη επιστημονική παρουσίαση (πόστερ) με αντικείμενο τη βιοτεχνολογία ή τις εφαρμογές της, ενώ το δεύτερο απονέμεται στο καλύτερο επιχειρηματικό σχέδιο με αντικείμενο τις εμπορικά εκμεταλλεύσιμες εφαρμογές της βιοτεχνολογίας. Στο πλαίσιο του συνεδρίου πάνω από 50 ευρωπαϊκές εταιρείες θα εκθέσουν προϊόντα «του τομέα της βιοτεχνολογίας» και θα κάνουν «συναντήσεις συνεργασίας» μεταξύ επιστημόνων, επιχειρηματιών, επενδυτών και πολιτειακών παραγόντων από την Ευρώπη, την Τουρκία και τη Μέση Ανατολή.

Η θεματική διάρθρωση του συνεδρίου[2] και μόνο συμπυκνώνει ορισμένα στοιχεία της κατάστασης του κλάδου της βιοτεχνολογίας και των τάσεων ανάπτυξής του στην Ελλάδα. Ορισμένα στοιχεία προσιδιάζουν σ' αυτόν τον βιομηχανικό κλάδο και επιπλέον χαρακτηρίζουν την ευρύτερη διαδικασία ιδεολογικής και επιχειρηματικής ανάπτυξης, του επιστημονικο-βιομηχανικού και στρατιωτικού συμπλέγματος της κυριαρχίας σήμερα.

Τα ιατρικά και τα επιχειρηματικά θέματα καθότι έχουν μια πλήρη αποδοχή από τους αντίστοιχους κλάδους στην Ελλάδα (ιατρικό και φαρμακευτικό κατεστημένο, βιομήχανοι και στελέχη τους) μπορούν να εκτεθούν με τρόπους που να μας φαίνονται αυτονόητοι. Είναι βέβαια γνωστό ότι οι προτεραιότητες στην ιατρική έρευνα καλύπτουν πολύ περισσότερο ασθένειες που πλήττουν ανεπτυγμένες καταναλωτικές χώρες παρά αυτές που ακόμη θερίζουν τις μη προηγμένες, όπως ελονοσία, φυματίωση, ηπατίτιδα, βρεφικό AIDS.[3] Ωστόσο, πάντοτε είναι ευπρόσδεκτες οι έρευνες για κάποιες μορφές καρκίνου, καρδιοπάθειες, για τον προγεννητικό έλεγχο κ.ο.κ. Οι Έλληνες επιστήμονες δεν έχουν να ανησυχούν παρά

---

[1] Για τις οργανώσεις αυτές βλ. ιστοσελίδες των οργανώσεων καθώς και το κείμενο για την BIONOVA Ελλάς του Order 81 που κυκλοφορεί στο Indymedia της Αθήνας.

[2] Κυκλοφόρησε αρχές Αυγούστου του 2006 στις εφημερίδες *Κέρδος, Λαϊκή Αγορά* κ.ά. καθώς και στην ιστοσελίδα www.igbf.gr.

[3] Βλ. το βιβλίο των Critical Art Ensemble με σχετικό θέμα *The Marching Plague,* Autonomedia 2006.

για την αύξηση των ευρεσιτεχνιών τους και την περαιτέρω ενσωμάτωσή τους στην πολυεθνική αγορά. Δεν τίθενται ούτε για δείγμα πολιτικά ζητήματα πατεντοποίησης φαρμάκων και τεχνικών, ζητήματα εμπορευματοποίησης ζωντανών οργανισμών, διαχείρισης των πόρων για τη δημόσια υγεία, στρατιωτικής καταγωγής και χρηματοδότησης πολλών ερευνών κ.ο.κ. Η τρίτη μέρα του συνεδρίου, η μέρα του μάνατζμεντ, τα ξεκαθαρίζει όλ' αυτά: Ό,τι πουλάει, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, μας ενδιαφέρει.

Αν κοιτάξουμε όμως τη θεματική της πρώτης μέρας του συνεδρίου, δεν χρειάζεται να είμαστε ιδιαίτερα υποψιασμένοι για να αντιληφθούμε ότι κάτι δεν πάει καλά με το πώς το ίδιο το βιοτεχνολογικό λόμπυ παρουσιάζει τον εαυτό του: Πρώτα στην ατζέντα είναι «**τα θέματα συνύπαρξης**», όπου εννοείται βέβαια η συνύπαρξη γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών με συμβατικές: Έχει αποδειχθεί το αναπόφευκτο της επιμόλυνσης από τη γενετικά τροποποιημένη καλλιέργεια σε όλα τα είδη των καλλιεργειών. Υπάρχει επίσης και μεγάλη δυσκολία νομικής εξασφάλισης του αγρότη των συμβατικών προϊόντων ή των βιοκαλλιεργειών. Ποια είναι λοιπόν τα «θέματα συνύπαρξης»; Μήπως είναι απλώς η περαιτέρω νομική εξασφάλιση των εταιρειών βιοτεχνολογίας ώστε να μην κινδυνεύουν από μηνύσεις των αγροτών με γειτονική, μη γενετικά τροποποιημένη σπορά;

Ακολουθούν τα θέματα «**βιοασφάλειας και βιοαποκατάστασης**». Είναι φανερό ότι στον τίτλο οι δύο όροι συμπαρατίθενται για να σχηματίσουν μία εντύπωση συνάφειας. Πρόκειται ωστόσο για ασύμβατα μεταξύ τους θέματα. Η βιοασφάλεια υποτίθεται πως αφορά στις περιπτώσεις μαζικής δημόσιας περίθαλψης και υγειονομικής άμυνας σε περίπτωση επίθεσης από βιολογικά όπλα ή σε περίπτωση ξεσπάσματος επιδημίας από «φυσικά αίτια»… Επίσης: Αν, για παράδειγμα, η νόσος των πουλερικών είναι ζήτημα «βιοασφάλειας», ελάχιστη σχέση έχει με την ίδια τη βιοτεχνολογία εκτός αν θέλει να προωθήσει διαγονιδιακά ζώα… Ακόμη και αν υποθέσουμε ότι η περιβαλλοντική μόλυνση από όπλα χημικού ή βιολογικού πολέμου ήταν πραγματικό πρόβλημα και πάλι θα ήταν πρόβλημα ετοιμότητας του συστήματος υγείας και περίθαλψης και όχι βιοτεχνολογικής έρευνας και τεχνολογίας…

Και η βιοαποκατάσταση; Μα δεν πρόκειται υποτίθεται για την επαναφορά σε μια κατάσταση πρότερης ισορροπίας ενός κατεστραμμένου οικοσυστήματος; Πόσο συμφέρει να συγχέεται ο φόβος της βιοτρομοκρατίας (ο οποίος έχει αποδειχτεί ότι είναι σε μεγάλο βαθμό προϊόν υπερβολικής κινδυνολογίας) με την πραγματικότητα της απουσίας ελέγχων σε ρυπογόνες εκπομπές, βλαβερές γενικά ουσίες στα τρόφιμα, τα καλλυντικά και στα φάρμακα, καταστροφικές δυνητικά σε μαζικό επίπεδο επιπτώσεις στους ανθρώπους και στο περιβάλλον, τις οποίες συνολικά παράγει καθημερινά η βιομηχανία;

Τα υπόλοιπα τρία θέματα που αφορούν στα «**βιοκαύσιμα και τα βιο-αποικοδομήσιμα υλικά**», την «**περιβαλλοντική βιοτεχνολογία**» (ενν. τα βακτηρίδια από γενετική μηχανική για τους βιολογικούς καθαρισμούς) και τις «**μοριακές καλλιέργειες**» είναι η νέα "οικολογική" στάχτη στα μάτια, η οποία παρασκευάζεται σε συσκευασίες ευκαιρίας στο κλείσιμο της πρώτης μέρας του συνεδρίου, που προσφέρει «ειδικό εκπαιδευτικό σεμινάριο σχετικά με τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης σε θέματα βιοτεχνολογίας από τα ΜΜΕ». Ανάμεσα στους συντονιστές του σεμιναρίου βρίσκεται κι ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Θ. Ρουσόπουλος, ενώ καλεσμένοι είναι ο διευθύνων σύμβουλος του καναλιού Alpha Ν. Χατζηνικολάου και η Φ. Πιπιλή. Αναπαρίσταται έτσι ίσως με τον πιο επιδεικτικό τρόπο το είδος προσέγγισης που επιχειρείται από τη Bionova στις σχέσεις της με το

κράτος και τα καθεστωτικά ΜΜΕ. Κάθε χρόνο μεγαλοστελέχη της κυβέρνησης χαιρετίζουν με την παρουσία τους το συνέδριο (φέτος είναι η σειρά του Δ. Αβραμόπουλου)… Βλέπουμε λοιπόν πώς αίρεται ντε φάκτο όποια τελευταία αμφιβολία θα είχαν καλοπροαίρετες οικολογικές οργανώσεις και ενώσεις καταναλωτών για τις πραγματικές διαθέσεις του κράτους απέναντι στη βιοτεχνολογία.

Γενικές τάσεις

Οι ιδιαιτερότητες που έχει αναπτύξει ο κλάδος είναι καταρχάς ο **μετωπικός χαρακτήρας της συνεργασίας μεταξύ των εταιρειών** και κατά δεύτερον μια μεγάλη έμφαση στη συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα και κυρίως επιχειρηματιών και επενδυτών από τη μια, επιστημόνων από την άλλη, αλλά και πολιτικών παραγόντων. Πρώτα σε διεθνές (BIO), κατόπιν σε ευρωπαϊκό (EuropaBio), τώρα και σε πιο εστιασμένο εθνικό επίπεδο (Ένωση Βιοτεχνολογίας Ελλάδος), οι βιομηχανίες δημιουργούν, χρηματοδοτώντας τα από την αρχή ως το τέλος, **μέτωπα επιστημόνων, επιχειρηματιών, επενδυτών και πολιτειακών παραγόντων** που ενδιαφέρονται για τη βιοτεχνολογία.

Το τρίτο στοιχείο είναι **η συγχώνευση του αγροτικού και του αγροφαρμακευτικού τομέα στις συζητήσεις για τη βιοτεχνολογία μαζί με τις ιατρικές εφαρμογές εκεί όπου συμφέρει και αντίστοιχα ο αποχωρισμός των δύο μεγάλων τομέων εφαρμογής της βιοτεχνολογίας εκεί όπου δεν συμφέρει**. Στην Αφρική για πολλά χρόνια η προπαγάνδα περιστρεφόταν γύρω από τις γενετικά τροποποιημένες καλλιέργειες, αφού στόχος ήταν είτε η προώθηση των γ.τ. αγροτικών προϊόντων (σε κάποιες περιπτώσεις αφορούσε μάλιστα στην προετοιμασία της αποδοχής ανθρωπιστικής βοήθειας από τις ΗΠΑ με τη μορφή γ.τ. προϊόντων) είτε η προώθηση καλλιεργειών γ.τ. καλαμποκιού. Στην Ευρώπη, όπου από το 1996 και για πέντε-έξι χρόνια υπήρξε μεγάλη αντίσταση ενάντια στα γενετικά τροποποιημένα προϊόντα, η κατεύθυνση της προπαγάνδας πάντοτε περιλαμβάνει και τις εφαρμογές στην ιατρική, όπου τα θεραπευτικά οφέλη ελπίζεται ότι θα επισκιάσουν στα μάτια της κοινής γνώμης τους κινδύνους της βιοτεχνολογίας και την αισχροκέρδεια των εταιρειών.

Το τέταρτο στοιχείο είναι η **στροφή κάθε συζήτησης προς θέματα «πράσινα», «οικολογικά», «πολυπολιτισμικά», «βιοηθικά»**. Από τα βιοκαύσιμα μέχρι την περιβαλλοντική βιοτεχνολογία, αλλά και από τον τρόπο που ονομάζονται πλέον οι εταιρείες και τα προϊόντα των εταιρειών, φαίνεται ότι πρώτιστα τους ενδιαφέρει ένα προφίλ που να αίρει την εντύπωση ότι πρόκειται για τους γνωστούς βιομηχανικούς κολοσσούς που αψηφούν μια γενοκτονία ή την καταστροφή μιας πόλης ή ενός οικισμού μπρος σε έναν ασφαλέστερο προϋπολογισμό της εταιρείας τους. Πολύ χαρακτηριστική είναι εδώ η χρήση του συνθετικού βιο- στις βιοτεχνολογικές εταιρείες, έτσι ώστε να θυμίζουν την παραγωγή προϊόντων βιοκαλλιέργειας και βιολογικής κτηνοτροφίας.

Ένα τελευταίο χαρακτηριστικό αφορά κυρίως στην ενορχήστρωση της μετωπικής αυτής προπαγάνδας. Ακριβώς επειδή από την αρχή (στα μέσα της δεκαετίας του ’90) οι γ.τ. καλλιέργειες και τα προϊόντα συνάντησαν μεγάλη κοινωνική αντίσταση, **οι εταιρείες αποφεύγουν δημόσιες συζητήσεις, ή αυτό που λέμε «κοινωνικό διάλογο», ακόμη και στο επιφανειακό, πολλαπλά**

διαμεσολαβημένο, επίπεδο των μμε (ή έστω τις απέφευγαν έως τώρα – ας μην μας εκπλήξει το ότι σταδιακά θα αισθάνονται ασφαλείς να αλλάξουν τακτική).[4]

Προτιμούν την αρθρογραφία, κυρίως σε επίπεδο εκλαϊκευμένης επιστήμης, καθώς και τις κλειστές συζητήσεις, όπως είναι π.χ. τα συνέδρια και οι συναντήσεις εργασίας, όπου τόσο το περιεχόμενο, όσο και τα συμφέροντα των συζητητών θα είναι σαφώς προσδιορισμένα και ελεγχόμενα. Έτσι σιγά-σιγά το βιοτεχνολογικό λόμπυ έχει καταφέρει να μεταβάλει μέσα σε μερικά μόνο χρόνια την κάθετη άρνηση του κόσμου σε απλή επιφύλαξη ή σε απλή «συντεχνιακή» αντίρρηση από πλευράς π.χ. των αγροτών. Συνυπολογίζοντας σε αυτήν και τις θεαματικές ενέργειες της Greenpeace, η αριστερή κριτική χάνει το παιχνίδι με το που παίζει στο γήπεδο της κυβέρνησης και της Ε.Ε., διοργανώνοντας "κριτικά" συνέδρια και συζητήσεις με καλεσμένους όμως ποιους άλλους από τους ίδιους τους εκπροσώπους του λόμπυ.

Μήπως το βιοτεχνολογικό λόμπυ είναι απλώς πολύ μπροστά από την εποχή μας;

Πρόκειται μήπως για μια σταυροφορία φιλόπονων ιδεολόγων με τους οποίους απλά τυγχάνει να διαφωνεί μια οπισθοδρομική και φονταμενταλιστική «κοινωνία»; Μπορεί το λόμπυ να μοιάζει με μια χούφτα φανατικών του επιστημονισμού, μια ακραία φατρία δηλαδή του ούτως ή άλλως κυρίαρχου ρεύματος της εμπιστοσύνης στην επιστημονικοφανή τεχνοκρατία. Εύκολα μάλιστα μπορεί να δημιουργηθεί τούτη η εντύπωση αν διαβάσει κανείς το έντυπο «ΒΙΟ» των Ελλήνων εκπροσώπων του λόμπυ, ή αν παρακολουθήσει κανείς την προσεκτική, πάντοτε διαλλακτική αλλά γεμάτη ζήλο και αποφασιστικότητα αρθρογραφία σε επιφυλλίδες του *Βήματος* της Κυριακής, στην *Καθημερινή*, τα *Νέα*, στα περιδικά «υγείας και lifestyle», για να μην μιλήσουμε για τις μεταφράσεις του *Popular Science* ή του *Science Illustrated*, ή και για την τακτική στήλη στην εφημερίδα αγροτικών θεμάτων, με μεγάλη κυκλοφορία στον κλάδο, *Agrenda*.

Ελάχιστο είναι ωστόσο το ηθικό και κοινωνικό ενδιαφέρον όλων των πλευρών που συμμετέχουν στην εύκολη νομιμοποίηση των βιομηχανιών βιοτεχνολογίας (που δεν είναι άλλες από τις μεγαλύτερες πολυεθνικές εταιρείες που παράγουν από συμβατικά χημικά προϊόντα, συμβατικά όπλα, συμβατικά φάρμακα και τρόφιμα και έχουν μετεξελιχθεί ολικά ή μερικά και σε εταιρείες βιοτεχνολογίας…). Αυτό το γνωρίζουν οι ίδιοι, όπως γνωρίζουν ότι αυτήν τη στιγμή τα πραγματικά οικονομικά τους οφέλη δεν είναι μεγάλα. Παρότι μιλούμε για τη βιομηχανία με τον μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης στον κόσμο, οι μετοχές των βιοτεχνολογικών εταιρειών έχουν σταθερή πτωτική πορεία από το 2000 και μετά. Αντιμετωπίζουν λοιπόν πρόβλημα τόσο κοινωνικής αποδοχής (ειδικά ως προς τον αγροτογεωργικό τομέα, της ανθρώπινης διατροφής, αλλά και της κτηνοτροφίας),[5] όσο και πραγματικής οικονομικής απόδοσης. Από την άλλη, οι εταιρείες έχουν αναγνωρίσει όλους τους τομείς στους οποίους υπάρχει τεράστια δυνατότητα κερδοφορίας και ανάπτυξης. Το κυριότερο όμως είναι ότι έχουν αντιληφθεί τον λόγο για τον οποίο μπορούν να αναπτυχθούν: **Υπάρχει σήμερα ένα τεράστιο έλλειμμα**

---

[4] Βλ. σχετικά με τα μετωπικά σχήματα προπαγάνδας των εταιρειών το αφιέρωμα στην εφημερίδα *Βαβυλωνία,* «βιοτεχνολογία terminator», Γενάρης 2006, σσ. 9-16.

[5] Τα σκάνδαλα αρχίζουν και πληθαίνουν. Τέλη Αυγούστου 2006, κυκλοφορεί η είδηση ότι «ποικιλία γ.τ. ρυζιού της Bayer, από πειράματα που είχαν σταματήσει το 2001, ακατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση, μόλυνε την παραγωγή των Η.Π.Α. Ανεστάλησαν οι εισαγωγές από την Ιαπωνία λόγω μολυσμένων φορτίων». Βλ. http://www.cbgnetwork.org/1592.html.

ελπίδας και πίστης στο μέλλον αυτού του κόσμου. Η διαχείριση των πόρων του πλανήτη στηρίζεται στην κοινωνική καθυπόταξη, με στρατιωτικούς και οικονομικούς όρους εξάρτησης (πολεμικές επιθέσεις, χρέη των φτωχότερων χωρών στο ΔΝΤ, πατεντοποιήσεις) και στην εμπορευματοποίηση του χρόνου, του χώρου και της πρόσβασης σε οποιοδήποτε αγαθό. Οι άνθρωποι αισθάνονται απογοητευμένοι – δεν πιστεύουν πια ότι οι πολιτικοί και οι κυβερνήσεις τους είναι διατεθειμένοι ή ικανοί να αναστρέψουν την ολοένα και εντεινόμενη κοινωνική ανισότητα. Όλη η «επένδυση υψηλού ρίσκου» που είναι σήμερα η βιοτεχνολογία στηρίζεται στη μεσσιανική ελπίδα και την πίστη ότι ο κόσμος μπορεί να γίνει υγιής, πλούσιος και ευφυής, όχι με κοινωνικό τρόπο, με αγώνες για τη δίκαιη διαχείριση των πόρων, την καταπολέμηση της εκμετάλλευσης των ανθρώπων και την καταστροφή της λογικής του κέρδους, αλλά με τρόπο "μαγικό", αντιπαρερχόμενος τις φυσικές μεθόδους αναπαραγωγής, δηλαδή με την κλωνοποίηση, ή εφαρμόζοντας ευγονικές μεθόδους ελέγχου της αναπαραγωγής και γενετικές τροποποιήσεις… **κάνοντας πράξη απ' άκρη σ' άκρη του πλανήτη αυτό που παλαιότερα ονειρεύονταν τα ολοκληρωτικά καθεστώτα.**

Ένα δηλητηριώδες μείγμα τεχνοκρατικού κυνισμού και μεσσιανικής σωτηριολογίας αναδύεται από τον υπερβολικό ενθουσιασμό και την απροκάλυπτη έμφαση σε εργαστήρια «διαμόρφωσης κοινής γνώμης» – διατύπωση που σε άλλες εποχές θα ακουγόταν περίεργα και θα γεννούσε την καχυποψία γι' αυτό ακριβώς που είναι, δηλαδή αποκύημα μιας αντίληψης ολοκληρωτικής για το τι είναι «κοινή γνώμη», τι είναι «κοινωνία» και τι σημαίνει η «διαμόρφωσή» της (ας θυμηθούμε τη ναζιστική Γερμανία, τη σταλινική Σοβιετία ή τις ΗΠΑ του μακαρθισμού). Από την άλλη, μια αίσθηση ήττας και τρόμου απέναντι σε οποιαδήποτε αντίσταση εκφράζεται ξεκάθαρα στον τρόπο που οργανώνεται η ύλη της προπαγάνδας: Καταδεικνύεται η επιστημονική ρηχότητα και η απελπισμένη προσπάθεια απόδειξης του αναπόδεικτου, στοιχεία που είναι τόσο παλιά όσο παλιός είναι και ο ολοκληρωτικός τεχνοεπιστημονισμός, τον οποίο κάποιοι αφελείς νεοφιλελεύθεροι νόμιζαν ότι δεν θα χρειαζόταν πια να επιστρατεύσουν.

Δηλαδή να στέλνουμε συνδρομή στη Greenpeace και να ψηφίζουμε οικολόγους;

Είναι δύσκολο να επαφεθούμε σε ένα κοφτό σύνθημα που να καλύπτει και να εμπνέει την πολιτική μας θέση, τη θεώρησή μας, τις προτάσεις μας για δράση. Και πάντως το «ούτε στο ράφι, ούτε στο χωράφι», σύνθημα που άλλωστε αφορά μόνο στα «μεταλλαγμένα», δεν μπορεί να εκφράσει πια την οργή μας. Ένα τέτοιο σύνθημα μένει μάλιστα στις ελάχιστες απαιτήσεις τις οποίες πριν από κάποια χρόνια είχαν οι ίδιοι οι αγρότες και που θα έπρεπε να είναι σήμερα αυτονόητες για όλους.[6]

Το ζήτημα όμως δεν είναι ο τρόπος που θα φερθούμε *ως καταναλωτές* τροφίμων και φαρμάκων. Θα ήμασταν αφελείς αν θεωρούσαμε ότι ξεμπερδεύουμε με τους μηχανισμούς της κυριαρχίας στους οποίους εμπλέκεται σήμερα και η βιοτεχνολογία προτείνοντας μόνο βιοκαλλιέργειες και πράσινα-οικολογικά προϊόντα ή μόνον εναλλακτική ιατρική. Σεβόμαστε την τεράστια σημασία διαδικασιών και αντιεξουσιαστικών –ως προς τον άνθρωπο, την εργασία και τη φύση– τρόπων ζωής που επιλέγουν ορισμένοι βιοκαλλιεργητές και θεραπευτές. Έχουμε όμως και τη

[6] Βλ. και το έντυπο *Ενάντια στη Βιοτεχνολογία, Ενάντια στην Κυριαρχία* που εξέδωσαν από κοινού στη Θεσσαλονίκη το χειμώνα του 2005 οι ομάδες «ξενοδοχείο των ξένων» και «παιδιά του σωλήνα».

συναίσθηση ότι τα συχνά πανάκριβα «οικολογικά» προϊόντα παράγονται και διατίθενται σε ειδικά καταστήματα ή και σουπερμάρκετ με τον ίδιο τύπο εργασιακών σχέσεων, διαμεσολάβησης και αισχροκέρδειας, όπως και τα συμβατικά ή τα «μεταλλαγμένα».

Μέχρι τώρα άλλωστε καταναλώναμε όλοι συμβατικά προϊόντα της βιομηχανικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, από κότες χωρίς πόδια που γεννούν τετράγωνα αυγά μέχρι πρώην χορτοφάγες αγελάδες που τρέφονται με πτώματα. Οι καταστροφές και οι γενοκτονίες, τα ατυχήματα και οι «θυσίες» χάριν της τεχνοβιομηχανικής ανάπτυξης βρίσκουν απλώς την ομαλή τους συνέχεια στη βιοτεχνολογία. Όπως και η «παραδοσιακή», συμβατική βιομηχανία όπλων, τροφίμων, ένδυσης, ενέργειας, έτσι και η βιοτεχνολογική βιομηχανία έχει αφενός ένα ενδιαφέρον για τη μαζική παραγωγή, αφετέρου έχει και μια στόχευση πολυτελείας. Η αγορά των εύρωστων "συνειδητοποιημένων" καταναλωτών μπορεί να είναι κατ' αναλογία λιγότερη μαζική στις "προηγμένες" χώρες, είναι όμως εξίσου απαραίτητη με τη γ.τ. σόγια για ζωοτροφές ή καλαμπόκι για τον Τρίτο Κόσμο. Τα "πράσινα", "οικολογικά", "βιολογικά" προϊόντα (π.χ. βιοντίζελ από γ.τ. ελαιοκράμβη ή «έξυπνα βιοδιαλυτά πλαστικά» από γ.τ. καλαμπόκι) είναι (ή μπορούν να γίνουν) κερδοφόρα προϊόντα στις "περιβαλλοντικά ευαίσθητες" μερίδες της δυτικής αγοράς. Το οικολογικό προφίλ αποτελεί τη νέα ελπίδα της βιοτεχνολογικής βιομηχανίας να πουλήσει μαζικά τα προϊόντα της στις προηγμένες τεχνολογικά χώρες και επιπλέον νομιμοποιεί ιδεολογικά τη μαζική «μεταλλαγμένη» σκουπιδοπαραγωγή.

Η αντίθεσή μας στη βιοτεχνολογία…

δεν είναι απλώς μια «οικολογική ευαισθησία» που θα συγκινήσει τους επιτρόπους της ΕΕ υπέρ της χρηματοδότησης ενός προγράμματος αγροτουρισμού

> ενώ θα απλώνουν το άλλο χέρι για να χρηματοδοτηθούν οι ίδιοι από τις επίσης οικολογικά ευαίσθητες Bayer ή Monsanto οι οποίες προωθούν τα νέα "πράσινα" προϊόντα τους ή τελειοποιούν το φιλανθρωπικό τους προφίλ στέλνοντας μεταλλαγμένο καλαμπόκι για ανθρωπιστική βοήθεια στον Τρίτο Κόσμο

δεν είναι έκκληση σε βουλευτές και υπουργούς να αυξήσουν τα περιβαλλοντικά συνθήματα στις προεκλογικές τους αφίσες

> ενώ την ίδια στιγμή θα τρέχουν λαχανιασμένοι να αποσπάσουν την εύνοια των μεγαλοβιομηχάνων και των εμπόρων όπλων και υψηλής τεχνολογίας για να αναρριχηθούν, είτε, οι πιο αφελείς και καλοπροαίρετοι απ' αυτούς, θα παραμένουν αλυσοδεμένοι από την ιατροφαρμακευτική μαφία

δεν είναι ένας νέος αποπροσανατολισμός της δημόσιας συζήτησης από τον πόλεμο στο Λίβανο στα «μεταλλαγμένα»

> ο πόλεμος των εταιρειών της βιοτεχνολογίας διεξάγεται και στα θέατρα των στρατιωτικών επιχειρήσεων στη Μέση Ανατολή, αφού πρόκειται για τις ίδιες εταιρείες που παράγουν όπλα συμβατικού, χημικού και βιολογικού πολέμου,

πρόκειται για τον ίδιο κύκλο εκμετάλλευσης (στρατιωτικής κατάληψης, καταστροφής και αναπτυξιακής «αποκατάστασης») των πόρων για την ενέργεια, τα τρόφιμα, τα φάρμακα.

Η αντίθεσή μας στη βιοτεχνολογία…

είναι αντίθεση στη λογική του κέρδους που δικαιολογεί πολέμους, γενοκτονίες και καταστροφές για χάρη της «ανάπτυξης» και της «ευημερίας» των πολυεθνικών εταιρειών και των κυβερνήσεων με τις οποίες συνεργάζονται

είναι αντίθεση στην κυριαρχία της ιδεολογίας του επιστημονισμού, του ψευδοορθολογισμού που αντιμετωπίζει τους ανθρώπους ως αναλώσιμους, που θεωρεί τη ζωή, την αναπαραγωγή και κάθε βιολογικό προϊόν πρώτη ύλη της βιομηχανίας της βιοτεχνολογίας

είναι έκκληση σε όλους τους εργαζόμενους και τους ερευνητές στους συναφείς κλάδους να σκεφτούν τη ζωή ως έναν αγώνα αξιοπρέπειας και όχι ως τη διαχείριση των πληθυσμών, των ανθρώπων και των γονιδίων τους ως μονάδων εμπορικής αξιοποίησης

είναι έκκληση σε όλους τους ανθρώπους να οργανώσουν συλλογικά την οργή τους ενάντια στα νέα και τα παλιά πρόσωπα της κυριαρχίας, να οργανώσουν συλλογικά τον σεβασμό τους στην κοινωνία, ένα δημιούργημα ανθρώπινο και φυσικό που υπάρχει μόνον εφόσον αντιστέκεται.